

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

annica.liljedahl@regeringskansliet.se

Yttrande angående remiss Ds 2020:20, Uppdrag om översyn av lagstiftningen om flyttning av fordon (diarienummer I2020/02794)

BIL Sweden med medlemmar önskar lämna synpunkter på ovanstående remiss.

Syftet med utredningen har varit att ”minska de fordonsrelaterade skulderna till de allmänna samt att minska förekomsten av fordonsmålvakter och målvaktsfordon”.

BIL Sweden tror att grundproblemet med att Sverige har så många bilmålvakter och målvaktsfordon är att det är så enkelt att ”tillfälligt” ställa av ett fordon. Genom en knapptryckning ställs ett fordon av, och vår svenska modell går ut på **förtroende**, bilägaren förväntas avstå från att använda detta fordon på allmän väg. Vad vi istället ser är att vissa personer drar på sig ägandeskapet till ett stort antal fordon och att dessa fordon dessutom rullar omkring på vägarna utan att någon ingriper, och används i brottslig verksamhet. Utredaren nämner att 95% av målvaktsfordonen är avställda. Trots det ägnas inte mycket av utredningen till detta faktum. **BIL Sweden anser att ställa av fordon har blivit ett medel för att undkomma en massa ansvar i samhället.** Det är enligt oss viktigt att först åtgärda detta kryphål. Idag kan du enkelt ställa av en bil (via e-tjänst, app eller skriftligen), och låta den förbli avställd för all framtid. Det finns idag knappt 6,1 miljoner registrerade personbilar i Sverige. Av dessa är 4,9 miljoner i trafik och drygt 1,2 miljoner avställda bilar. Detta innebär att mer än var femte personbil i vägtrafikregistret är en avställd bil. Av dessa 1,2 miljoner bilar uppskattar vi att ca hälften är ett rimligt antal avställda bilar (bilhandlares bilar, säsongsbilar och veteranbilar), de övriga är bilar som borde väcka lite mer uppmärksamhet! Men istället har brottslingar upptäckt att tillfälligt avställda bilar ”går under radarn” och därmed är enkla redskap för olika brottslig verksamhet.

Utredningen pekar på att Sverige ”sticker ut” när det gäller antalet målvaktsbilar, i förhållande till våra grannländer.

VARFÖR svarar t.ex. Norge, att de inte har problem med fordonsmålvakter!?

Om man i Norge vill avregistrera sin bil tillfälligt, är det inte lika enkelt som i Sverige, du måste lämna in registrerings skyltarna till norska Vegvesendet. Detta är en tydlig signal att den avställda bilen inte ska rulla på vägen.

Vi tror att framgången med det norska systemet, är ovanstående tydliga signal om att en avställd bil inte ska rulla på vägarna genom den fysiska handlingen att registrerings skyltarna lämnas in, i kombination med det som utredaren pekar på, att man i Norge måste legitimera sig vid ägarbyte (digitalt eller personligen).

Självklart tycker vi att den svenska modellen för tillfällig avställning, som bygger på förtroende är smaklig, det är ju mycket smidigt att inte behöva lämna in registreringsskyltarna då du tillfälligt behöver ställa av din bil. Och man kan resonera att den som sköter sig ska inte drabbas av att ett fåtal personer missbrukar förtroendet. Men faktum kvarstår, detta förtroende missbrukas av vissa, och det kostar också mycket pengar för samhället och därmed också i förlängningen den enskilde. Ett alternativ till att lämna in registreringsskyltarna när man vill ställa av en bil tillfälligt föreslår BIL Sweden, är att det borde kosta något att ha en bil avställd. Idag i Sverige kostar det endast 50 kr per år i vägtrafikregisteravgift. Det är också känt att man inte ”behöver” betala den årliga vägtrafikregisteravgiften på ca 50 kr. Historiskt har 25% av ägarna till avställda bilar satt i system att inte betala in vägtrafikregisteravgiften. Hittills har ingen obetald vägtrafikregisteravgift någonsin drivits in av Kronofogdemyndigheten. Här är alltså den svenska signalen istället, att ingen bryr sig, om de avställda bilarna varande. (Och även här drabbas samhället och de 75% laglydiga som betalar, av att 25% struntar i att betala.) Många av ”mångbilsägarna” till de tillfälligt avställda bilarna bedriver handel med bilar, bildelar eller återvinning, för vilket det egentligen krävs tillstånd och F-skattsedel. Dessa ”mångbilsägare” konkurrerar därmed osunt med legala näringsidkare.

Fordonstillverkare, bilverkstäder, bildemonterare med fler verksamheter får allt mer miljölagkrav att rätta sig efter, detta är bra och nödvändigt. Även bilägaren har stor rådighet över hur mycket hans/hennes bil påverkar miljön, eftersom en bil är en långlivad produkt, i genomsnitt 18 år. Därför tycker vi det är rätt att även ägaren till den avställda bilen måste ta ett miljöansvar.

BIL Sweden anser att obetalda vägtrafikregisteravgifter måste börja drivas in, och att Sveriges otydliga system kring avställning av bilar har blivit en bidragande orsak till att vi har en bilmålvaktsproblematik som ”sticker ut” i förhållande till andra länder. Vi föreslår också att det ska kosta mer att ha en bil avställd, en slags miljöavgift som ska täcka kostnaderna för att ta hand om övergivna uttjänta bilar. Vårt förslag är att denna miljöavgift ska vara minst 20 kr per år, och tillkomma utöver vägtrafikregisteravgiften*. Enligt miljöbalken är det förbjudet att skräpa ned utomhus eller orsaka att ämnen släpps ut som medför eller kan medföra en förorening i mark eller vatten. BIL Sweden anser att en avställd bil mycket väl kan utgöra en sådan fara. Bilägare har därför ett ansvar för att förvara sin bil på ett riktigt sätt eller lämna in den för skrotning.

Utredaren har haft i uppdrag att utreda om man kan

- vägra ägarbyte om den nye fordonsägaren är registrerad på ett stort antal fordon eller
- har ett stort antal fordonsrelaterade skulder.

BIL Sweden anser att det är ett bra förslag att kunna vägra ett ägarbyte om köparen redan är registrerad ägare till ett stort antal bilar men vi anser att förslaget att vägra ägarbyte om den nye fordonsägaren har ett stort antal fordonsrelaterade skulder är bättre. Det bör därför införas ett ytterligare steg vid ägarbyte av bil, där säljaren på ett enkelt och säkert sätt får en bekräftelse på att den tilltänkte köparen kan köpa bilen och inte har ”en prick” på sig.

* Detta är inte ett avskräckande högt belopp för den som vill hålla sig med ett par veteranfordon. En obetald miljöavgift ska belastas med en högre påminnelseavgift om den inte betalas i tid.

Utredarens förslag, som ett alternativ till att införa möjlighet att vägra ägarbyte om den nye fordonsägaren är registrerad på ett stort antal fordon eller har ett stort antal fordonsrelaterade skulder, är ett ägarbundet användningsförbud om den registrerade ägaren har mer än 50 000 kr i skuld. Polisen ska då få utökade befogenheter att kunna omhänderta ett fordon om fordonets ägare har skulder över 50 000 kr.

BIL Sweden tycker självklart det är bra att polisen har befogenheter att ingripa mot fordonsmålvakter och målvaktsbilar, men vi tycker det är ”bakvänt” att lägga detta på polisen. Risken är stor att detta blir ett slag i luften, då vi inte tror att sannolikheten är så hög att polisen kommer prioritera denna bil-jakt, lika lite som de uppenbarligen hittills inte jagat tillfälligt avställda bilar (=målvaktsbilar) rullandes på väg. **Samhällsekonomiskt** vore det mer försvarbar om så mycket som möjligt av polisens resurser lades på brott och brottsförebyggande verksamhet, och så lite som möjligt på att omhänderta målvaktsbilar.

Övriga kommentarer

- ”Definition av fordonsmålvakter”; Viktigt inte stirra sig blind på personer med 100 fordon eller fler. BIL Sweden tycker gränsen 100 fordon för att definieras som fordonsmålvakter är alldeles för högt satt. Så länge som det är enkelt att skapa fiktiva identiteter, bör man ha i åtanke att fordon lätt kan fördelas ut över fler målvakter.
- **Det är mycket viktigt att identitet fastställs vid fordonsöverlåtelse. Vi tycker som utredaren föreslår att man bör förbättra proceduren vid registrering av ny ägare, genom att t.ex. införa ID-kontroll såsom i Norge. Genom att denna ID-kontroll införs, ser vi också möjligheten att lägga in en ”spärr” vid ägarbyte, om den nye fordonsägaren är registrerad på ett stort antal fordon eller har ett stort antal fordonsrelaterade skulder.**
- Vi är positiva till förkortad uppställningstid.
- För att finansiera en del av de flyttningar av övergivna uttjänta fordon tycker vi som vi tidigare framfört, att man med hjälp av en förhöjd vägtrafikregisteravgift, ser att kommuner och stat kan få betalt för de kostnader som uppstår vid insamling av övergivna bilar. Vi ser också att det skapas ekonomiskt utrymme för sanering av mark, i de fall bilar blivit stående och lokal förorenat mark genom läckage.

Trots att vi i detta svar uppehållit oss mycket vid avställningsregler av fordon, är vi självklart positiva till alla de förslag som utredningen kommer med, gällande att ge polisen utökade befogenheter att flytta och omhänderta fordon som är avställda, har körförbud, oskattade, har ägare belastade med skulder osv. Men som säkerligen vid detta lag framgått, ser vi att det sundaste ur samhällsekonomisk aspekt vore att angripa problemet vid källan.

Stockholm 2021-04-26

Anna Henstedt
BIL Sweden